

İnsan Hakların Cümlä Deklaratıyası

Kabledildi hem bildirildi 217 A (III) Birleşmiş Milletlär Kurulun Genel Asambleyasının kararınan 1948 yılda dekabrının onunda

Respublika Moldovadaki İnsan hakları merkezi

Basılêr Birleşmiş Milletlär Kurulun Moldovadaki İlerlemä Programasının Yardımınan

Preambula

ESABA ALARAK, ani insan aylesi azaların kişilik saygılı, onnarın birtakım hem ayırılmaz hakların tannıması serbestliin, dooruluun hem ömür-dünnää usluluun temelidir; hem

ESABA ALARAK, ani insan haklarına gösterilän saygısızlıktan hem aşaalıktan kaynaklanan yabannık darıldêêr insannın üzü, hem ani ölä bir dünnää kurulması, nerdä insannarda olacek söz hem düşünmek serbestlii hem olmayacak korku hem sıkıntı, insannarın bir üsek isteyişi gibi bildirildi; hem

ESABA ALARAK, ani insan hakları lääzım korunsun kanon kuvedinnän, ani olmasın ölä, açan insan, bitki çözüm gibi, zorbalaa hem baskıya karşı istar-istemäz kalêr yapsın kalkıntı; hem

ESABA ALARAK, ani lääzım halklar arasında dostluk baalantıların ilerlemesinä yardımcı olmaa; hem

ESABA ALARAK, ani Birleşmiş Milletlär halkları kendi Ustavında tekrarladılar inandıklannı insannarın temel haklarına, insan kişiliin onuruna hem kıymetinähem da adamnarlan karıların birtakım haklarına hem karar aldılar sotial ilerlemesine yardımcı olmaa hem taa bol serbestliktäyaşamak koşullannı iileştirmäa; hem

ESABA ALARAK, ani aza devletlär söz verdilär, Birleşmiş Milletlär Kurulunnan birliktä, cümlä insan hakların hem temel serbestliklerin saygılanmasına yardımcı olmaa;

hem

ESABA ALARAK, ani bu haklar hem serbestliklär tabeetin universal annaşılmaları bu baalantıyı bütünnä tamannamak içik pek maanalıdır,

GENEL ASAMBLEYA

bildirer bu İnsan Hakların Cümlä Deklaraşıyasını ölä bir problema gibi, angısını lääzım özensinnär çözmäa hepsi halklar hem devletlär, aniki herbir insan hem cümleinin herbir organı, dayma göz altında tutarak bu Deklaraşıyayı savaşınnar aydınlatmaklan hem üretmâklän yardım etmaa bu hakların hem serbestliklerin saygılanmasına naşional hem halklararası progresiv işlârlän onnarın tanıttırılmasına hem tamannanmasına nicä Kurula girän devletlerin halkları arasında, ölä da o halklar arasında, angıları bulunrlar o devletlerin kanonnarı altında olan topraklarda.

Yazı 1

Insannar hepsi duuêrlar serbest hem birtakım kendi kıymetindä hem haklarında. Onnara verilmiş akıl hem üz da lääzım biri-birinä davransınnar kardaşlık ruhuna uygun.

Yazı 2

Herbir insanda lääzım olsun hepsi bu Deklaraşıyada bildirilän haklar hem serbestliklär, hiçbir ayrıntısız soy, deri rengi, adam hem karı, dil, din, politika yada başka inandıkları, mülk, insan boyu eki başka durum bakımından.

Bundan başka diil lääzım yapılsın hiçbir ayrıntı devletin ya insanın yaşadı topraan politika statusuna görä, bakmayarak o toprak serbest mi, bakımını mı, kendibaşına kullanmayan mı osa suverenitetindä başka türlü sınırlamalı mı.

Yazı 3

Herbir insanın yaşamak, serbestlik hem kişiliinä dokunmamak hakkı var.

Yazı 4

Kimsey diil lääzım tutulsun esirliktä ya serbestsiz durumda; esirlik hem esir satılması hiçbir türlü kabledilmeer.

Yazı 5

Kimsey diil lääzım zeetlensin, zorlaştırılsın yada cezalandırılsın zulumca eki insan şanını aşaalayan davranışlan.

Yazı 6

Herbir insanın, nerdä da o bulunsa, var hakı daava subyekti olarak tanınmaa.

Yazı 7

Herbir insan kanona karşı denk hem herkezin, bir ayrıntısız, var birtakım hakı kanonnan korunmalı olmaa. Hepsi insannarın birtakım hakı var bu Deklaraşiyayı bozan diskriminaşiyadan hem bölä diskriminaşiya fitlemesindän korunmalı olmaa.

Yazı 8

Herbir msanııı hakı var legal millet daavalarından haklarını efektivli geeri almaa, eer konstituşiya ya kanon tarafından ona verilän haklar korunmazsalar.

Yazı 9

Kimsey yok nasıl zakonsuz zorlan kapansın, tutulsun yada erindän kaldırılsın.

Yazı 10

Herbir insanın haklarını hem borçlarını belirtmek için hem ona çıkarılan kabaatlamanın sebepli olup-olmadıını göstermek için var hakı, cümlä birtakımnık temelindä, istemäa onun daavası bakılsın açık hem dooruluk kurallarına uygun olarak baalı olmayan hem tarafsız olan sudta.

Yazı 11

Herbir kabaatlı bulunan insanın hakı var kabaatlı sayılmamaa, eer onun kabaatı zakona görä açık araştırmaklan ortaya çıkarılmadıysa hem ona hertürlü korunma kolaylıı verilmediysä.

Kimsey yok nasıl cezalandırılsın ölä bir cürüm (zakona uymayan iş) yapması içiıı yada yapmaması için, eer yapıldıı zamanda o cürüm naşional zakonnarına görä hem halklararası haka görä cezalan kabaat sayılmadıysa. Hem yok nasıl kabaatlıya verilsin taa aar ceza, nekadar vardı nasıl verilsin o vakıтта, açan cürüm yapılmış.

Yazı 12

Kimseyin yok nasıl kanonsuz karışılslın kendi kişi hem aylä yaşamasına, kanonsuz dokunulsun onun eviııä, onun Yazışma saklılıına yada onun kıymetinä hem adına. Herbir insanın var hakı kanonnan korunmalı olmaa bölä karışmalardan eki bölä dokunmalardan.

Yazı 13

Herbir insanın var hakı serbest er diıştırmäa hem herbir devletin sınırlarında kendisinä oturmak eri ayırmaa.

Herbir insanın var hakı çıkmaa memlekettän, bu sırada kendi memleketindän da, hem dönmäa memleketinä.

Yazı 14

Herbir insanın var hakı sıkıştırmalardan başka memleketlerdä koruntu aaramaa hem o koruntuyu kullanmaa.

Bu hak yok nasıl kullanılsın, eer sıkıştırma yapılrısa gerçektän politikaya baalı olmayan bir kabaat için yada Birleşmiş Milletlär kurulun neetlerinä hem prinşiplerinä karşı gidän işlär için.

Yazı 15

Herbir insanın var vatandaşlık hakı.

Kimseydän yok nasıl kanonsuz alınsız onun vatandaşlıı yada onun hakl kendi vatandaşlıını diıştırmäa.

Yazı 16

1.Yaşlarını dolduran adamnarın hem karıların var hakı, hiçbir sınırlamasız soy, milletlik ya din üzerinä, evlenip aylä kumıaa. Onnarın hakları birtakım evlenirkän, evlenmektä bulunarkan hem ayrılarkan.

Evleimäk olabilir sade karşılıklı iki tarafın bütün serbestliinnän hem kayıllıınnan.

Aylä– cümlenin bir natural hem ana kısmı hem onun var hakı cümlä hem devlet tarafından korulu olmaa.

Yazı 17

Herbir insanın var hakı mal saabisı olmaa tek başına yada başkasınnan birliktä.

Kimseyin elindän zakonsuz mal diil lääzım alınsın.

Yazı 18

Herbir msanın var serbestli düşünmäk, üz hem din hakı; bu haka girer serbestlik diıştırmää kendi diiini ya inandıklarını hem tutmaa kendi dinini ya inandıklarını tek başına ekı başkasınnan birliktä, halka açık üürenmää, duva etmää hem din ritual adetlerini kullanmaa.

Yazı 19

Herbir insanın var hakı serbestli fikirlerinä hem onnarın serbestli açıklamasına; bu haka girer serbestlik engelsiz kendi fikirlerinä uymaa hem serbestlik aaramaa, kabletmää hem daatmaa bilgi hem fikir hertürlü hem devlet sınırlarına baalı olmayarak.

Yazı 20

Herbir insanın var hakı uslu toplantı hem kuruluş serbestliinä.

Kimseyi yok nasıl zorlaştırmaa girsıı nesoy-sa kurılışa (asotiatieyä).

Yazı 21

Herbir insanın var hakı pay almaa kendi devletin kullanmasında doorudan yada seçilmiş vatandaşann aracılınnan.

Herbir insanın var birtakım hakı kendi memleketindä devlet izmetinä giräbilmää.

Halkın isteyişi lääzım olsun önderlik kuvedin temeli; bu isteyiş laazım belli edilsin periodik hem falş olmayan seçimnerdä, angıları lääzım yapılsınnar universal hem birtakım seçim hakınnan, saklı kiyat atmaklan yada başka denk maanalı, kiyat atmanın serbestliini koruyan formalarlan.

Yazı 22

Herbir insanın, cümlä azası olduu için, hakı var sotial yardımına hem onun saygılıın yardımını olması için hem kişiliin serbestli ilerlemesi için lääzım olan ekonomika, soțial hem kultura hakların gerçekleştirmesinä national yardımarı hem milletlärarası işbirlii yolunna hem herbir devletin yapılışına hem kaynaklarına uygun olarak.

Yazı 23

Herbir insanın var hakı çalışmaa, serbestli iş ayırmaa, dooru hem uygun iş kolaylıklarında çalışmaa hem işsizliktän korunmalı olmaa.

Herbir insanın var hakı hiçbir ayırıntısız birtakım iş için birtakım ödek kabletmää.

Herbir çalışan insanın var hakı almaa dooru hem kanaatlı ödek, angısı eter insanca yaşamaa ona hem onun aylesinä hem angısına, lääzım olduynan, eklener başka sotial yardımarı.

Herbir insanın var hakı kurmaa profesıonal birlikleri hem girmää profesıonal birliklerinä kendi intereslerini korumaa deyni.

Yazı 24

Herbir insanın var hakı dinnenmä hem boş vakıda, bu arada çalışma günün akıllıca sınırlanmasına hem periodik ödekli izinına (otpuskaya).

Yazı 25

Herbir insanın var hakı ölä yaşamak uuruna, bu sıraya girer imeesi, giyimi, evi, saalık bakımı hem lääzım olan soțial izmetleri, angısı lääzım olêr korumaa saalıını hem varlıını, kendisinin hem aylesinin, hem hakı yardımsız kalmamaa işsizlik, hastalık, sakatlık, ihtärlık yada başka olabilirli durumda, açan o kendisinä baalı olmayan sebeplär üzerinä geçinmesi için kaynaksız kalabilir.

Analık hem uşaklık vererlär bir ayırı bakım hem yardım hakı. Hepsi uşaklar, duuan evlilikte ya evlilik dışında, lääzım kabletsinnär birtakım sotial yardımını.

Yazı 26

Herbir insanın var üürenmək hakı. En az başlantı hem genel üürenmək lääzım olsunar ödeksiz. Başlantı üürenmək lääzım olsun hepsi için. Tehnika hem zanaat üürenmesi için yol lääzım açık olsun herkezinä, üüsek üürenmək tä lääzım hepsi için birtakım açık olsun herkezin becerdimä görä.

Üürenmək lääzım ön versin insan kişiliin dolu ilerlemesmä hem da insan hakların hem temel serbestliklerin taa büyük saygılanmasına. Üürenmək lääzım yardım etsin karşılıklı annaşmak, saburluk hem dostluk olsun hepsi miiletlär, soy hem din grupaların arasında hem yardım etsin Birleşmiş Kurulun barış koruma çalışmalarına.

Ana-bobanın var üstün hakı kendi küçük yaşlı uşaklarına üürenmək forması ayırmaa.

Yazı 27

Herbir insanın var hakı serbestli pay almaa cümleinin kultura yaşamasında, hoşlanmaa incä zanaatlan, pay almaa bilim ilerlemesinde hem faydalanmaa onun hayırlarının.

Herbir insanın var hakı korunsun onun moral hem material interesleri, kaynaklanan oııun yaptıı bilim, literatūra ya artistik yaratmalarından.

Yazı 28

Herbir insanın var hakı ölä bir soşial hem halklararası düzenä, aılgısında bütün haklar hem serbestliklär, sıralanan bu Deklaraşiyada, gerçek olabileceklär.

Yazı 29

Herbir insanın cümlä karşısında borçları var, sade cümledä olur gerçeklensin kişiliin serbest hem bütün ilerlemesi.

Haklarını hem serbestliklerini gerçekleştirärkän herbir insana sade ölä sınırlama yapılabilinir, angısı kanona göre uygulanmış saade neetlän gerçekleştirmää aalemin haklarının hem serbestliklerinin tanınmasını hem saygılanmasını hem da demokratik toplumunda dooru moral isteklerinä, cümlä düzeninä hem cümlä yaşamak boluuna uygun olması için.

Bu hakların hem serbestliklerin gerçekleştirilmesi hiçbirtürlü diil lääzım aykırı gitsin Birleşmiş Milletlär Kurulun neetlerinä hem prinşiplerinä.

Yazı 30

Bu Deklaraşiyada bişey yok nasıl yorumnansın osoy, sansın bir devletä, kişi grupasına yada ayırı kişilerä veriler hak ölä bir çalışmada bulunmaa, angısı önnendiriler bu Deklaraşiyada sıralanan hakları hem serbestlikleri yok etmää.